

פרשת תצוה התשפ"ב

ari.kahn@biu.ac.il

הרב ארי דוד קאהן

*Shiur is in memory of
Chaya bat Azriel Chanover a"h
by her loving daughter Rachel Leah Berman*

1. שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק א - ל

(א) ואתה הקרב אליך את-אהרן אחיך ואת-בגדיו ואתו מתוך בגדי ישראל לכהנו-לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן: (ב) ועשית בגדי-קדש לאהרן ואת-אחיך לכבוד ולתפארת: (ג) ואתה תדבר אל-כל-חכמי-לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו את-בגדי אהרן לקדשו לכהנו-לי: (ד) ואלה הבגדים אשר יעשו קשן ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי-קדש לאהרן ואחיך ולבגדיו לכהנו-לי: (ה) והם יקחו את-הזהב ואת-התכלת ואת-הארגמן ואת-תולעת השני ואת-השש: פ (ו) ועשו את-האפוד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משורר חשב: (ז) שתי כתפת חכרת יהיה-לו אל-שני קצותיו וחסר: (ח) וקשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משורר: (ט) ולקחת את-שתי אבני-שהם ופתחת עליהם שמות בני ישראל: (י) ששה משמתי על האבן האחת ואת-שמות הששה הנותרים על-האבן השנית כתולדתם: (יא) מעשה חרש אבן פתוחי חתם תפתח את-שתי האבנים על-שמת בני ישראל מסכת משבצות זהב מעשה אהם: (יב) ושמת את-שתי האבנים על כתפת האפוד אבני זכרון לבני ישראל ונשא אהרן את-שמותם לפני ה' על-שתי כתפיו לזכרון: (יג) ונשא אהרן את-שמות בני-ישראל בהשן המשפט על-לבו בבא אל-הקדש לזכרון לפני-ה' תמיד: (ל) ונתת אל-השן המשפט את-האורים ואת-התמים והיו על-לב אהרן בבא לפני ה' ונשא אהרן את-משפט בני-ישראל על-לבו לפני ה' תמיד: ס...

(לו) ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חתם קדש לה': (לז) ושמת אתו על-פתיל תכלת והיה על-המצנפת אל-מול פני-המצנפת והיה: (לח) והיה על-מצח אהרן ונשא אהרן את-עוון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל-מתנת קדשיהם והיה על-מצחו תמיד לרצון להם לפני ה':

2. רש"י שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק י

כתולדותם - פסדן שגולדו ראובן, שמעון, לוי, יהודה, דן, נפתלי על האחת, ועל השניה גד, אשר, יששכר זבולן, יוסף, בנימין מלא, שפן הוא כתוב במקום תולדתו, עשרים וחמש אותיות בכל אחת ואחת:

3. תלמוד בבלי מסכת סוטה דף לו עמוד א

ששה שבטים עלו לראש הר גריזים פוי מאי והתציו אמר רב פהנא כדרה שחלוקין פאן פד חלוקין באבני אפוד: מיתבי שתי אבנים טובות היו לו לכהן גדול על פתיפיו אחת מפאן ואחת מפאן ושמות שנים עשר שבטים פתוב עליהם ששה על אבן זו וששה על אבן זו שנאמר ששה משמותם על האבן האחת וגו' שניה כתולדותם ולא ראשונה כתולדותם מפני שיהודה מוקדם וחמשים אותיות היו עשרים וחמש על אבן זו ועשרים וחמש על אבן זו רבי חנינא בן גמליאל אומר לא כדרה שחלוקין בחומש הפקודים חלוקין באבני אפוד אלא כדרה שחלוקין בחומש שני פיצד בני לאה פסידרו בני רחל אחד מפאן ואחד מפאן ובני שפחות באמצע ואלא מאי אני מקיים כתולדותם פשמותו שקרא להן אביהן ולא פשמות שקרא להן משה ראובן ולא ראובני שמעון ולא שמעוני דן ולא הדני גד ולא הגדי תיובתא דרב פהנא תיובתא ואלא מאי והתציו תנא תציו של מול הר גריזים מרובה מחציו של הר עיבל מפני שלוי למטה האדרבה מפני שלוי למטה בצרי להו הכי קאמר אף על פי שלוי למטה בני יוסף עמהם

... הַגִּי תְּמַשִּׁים אוֹתִיּוֹת תְּמַשִּׁים נְכִי תִּדְא הַוְיִין אָמַר רַבִּי יִצְחָק יוֹסֵף הוֹסִיפוּ לוֹ אוֹת אַחַת שְׁנָאֲמַר עֲדוּת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ בְּצֵאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם:

4. רבי אברהם בן הרמב"ם שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק י

ששה משמותם וג'. למדה הקבלה שהחרות אל האבן הימנית "ראובן לוי יששכר נפתלי גד יהוסף" ועל האבן השמאלית "שמעון יהודה זבולן דן אשר בנימן" וזה מורה שיחס תולדותם מקובל כזה ופשט המקרא בתולדותם בויצא יעקב אינו כזה; וקשה זה עלי:

5. ר' חיים פלטיאל שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק י

כתולדותם. פי' רש"י ראובן שמעון לוי יהודה דן נפתלי על האחת. /במקור יש שרטוט/ גד ואשר יששכר וזבולן יוסף ובנימין על השנייה, ובנימין היה מלא שכך כתוב בסדר התולדות. ופולגתא היא בפרק אילו נאמרין דאיכא למ"ד על השניה כתולדותם, ולא על הראשונה כתולדותם, וכן פי' רבינו המיימון וגם כתב דלא היה כותב בנימין מלא אלא רק חסר בנימן אך היה כותב יהוסף בה' כדי שיהו כ"ה אותיות ותהא כל אלפא ביתא [ב]תוכו, וכשהיו שואלים היה יוצא עי"ן מיעקב ל' מלוי וה' דיהודה והיינו עלה, לנצח נדונו, וכשלא לנצח עלה ל' דלוי וא' דאברהם, והיינו סימן לא. ומצאתי כתוב בספר בשם הר"ר אברהם בר יצחק מלונייל זצ"ל שהאבנים היו סדורות כמו שכתוב לעיל מעבר לדף לפי מה דאמר' פ' בא לו דפריך והא לא כתיב בהו צדיק, פירוש היאך היו בולטות לומר עלה והצלח כשהיו שואלים באורים ותומים לילך במלחמה, ומשני אברהם ויצחק ויעקב כתב בהו, וכי פריך והא לא כתוב בהו טי"ת ומשני שבטי ישורון כתיב בהו, הילכך פי' הגאון א"כ כאשר הם מצויירות ימין במילואותם שהיו ממולאין שהיה בכל אחת ואחת ששה אותיות ולפי זה צריך שיהא חסר ו"ו ראשונה מישורון ובספרים מדוייקים חסר ו"ו ובבנימין ב' יודי"ן וכן כתיב בספרים מדוייקים. /במקור יש שרטוט/

6. דעת זקנים מבעלי התוספות שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק י

כתולדותם. פרש"י כסדר [שנולדו]. אודם לראובן פטדה לשמעון וכן כולם. ואין זה נראה לר"ת שהרי לסדר לידתן לא יהי' לשם לזן כי דן הוא בן חמישי ליעקב ובספר יהושע ויקראו שם העיר לשם על שם דן אביהם. ונראה לפרש דבסדר תולדותם כסדר לידת האמהות כל בני לאה תחלה ובני בלהה אחריהן ובני זלפה אחריהן ואחר בני רחל ...

7. מושב זקנים שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק י

על האבן השנית כתולדותם. פר"ש כל השבטים כסדר תולדותם, והקשה מורי הר"י דבסוטה פרק אלה נאמרין (ל"ו א') מוכח דלכ"ע לא היו כולם כסדר תולדותם דאמר התם השנית כתולדותם ולא הראשונה כתולדותם:

8. כתר יונתן שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק ל

ותתן בחושן המשפט את האורים שמאירים דבריהם ומפרסמים סודות של בית ישראל ואת התומים שמשלימים במעשיהם לכהן הגדול שביקש למוד מן לפני יי בהם, שבהם חקוק ומפורש שמו הגדול והקדוש שבו נבראו שלש מאות ועשר עולמות וחקוק ומפורש באבן שתיה שבה חתם אדון עולם פי התהום הגדול מן ההתחלה וכל מי שמזכיר ההוא שם הקדוש בשעת צרה ניצל וסודות מתגלים ויהיו על לבו של אהרן בזמן בואו לפני יי וישא אהרן את דין בני ישראל על לבו לפני יי תמיד:

9. רש"י שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק ל

את־האורים ואת־התמים - הוא פֶּתַב שֵׁם הַמְּפָרֵשׁ, שְׁהִיָּה נוֹתְנָה בְּתוֹךְ כְּפָלֵי הַחֹשֶׁן, שְׁעַל יָדוֹ הוּא מְאִיר דְּבָרָיו וּמְתַמֵּם אֶת דְּבָרָיו; וּבְמִקְדָּשׁ שְׁנֵי הָיָה הַחֹשֶׁן - שְׁאֵי אֶפְשָׁר לְכַהֵן גְּדוֹל לְהִיּוֹת מְחַסֵּר בְּגָדִים - אֲבָל אוֹתוֹ הַשֵּׁם לֹא הָיָה בְּתוֹכוֹ, וְעַל שֵׁם אוֹתוֹ הִפְתָּב הוּא קְרוּי מְשֻׁפֵּט, שְׁנָאֲמַר (במדבר כ"ז), וְשָׂאֵל לוֹ בְּמִשְׁפַּט הָאֲוִירִים (יומא ע"ג):

את משפט בני ישראל - דָּבַר שָׁהֵם נִשְׁפָּטִים וְנוֹכָחִים עַל יָדוֹ, אִם לַעֲשׂוֹת דְּבָר אוֹ לֹא לַעֲשׂוֹת; וּלְפִי מִדְּרַשׁ אַגְדָּה שֶׁחֲשׂוֹן מְכַפֵּר עַל מַעֲוֵי הַדִּין, נִקְרָא מְשַׁפֵּט עַל שֵׁם סְלִיחַת הַמְּשַׁפֵּט:

10. רשב"ם שמות כ"ח:ל'

אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתְּמִים – כַּעֲיֵן הַשְּׁבָעוֹת עַל שְׁמוֹת בַּדְּבַר הַקַּב"ה, שֶׁהִיָּה נֹתֵן בַּחֲשׂוֹן לַהֲגִיד מִשְׁפָּטָן וְצוּרְכֵיהֶם. אִם הָאוּמוֹת מַגִּידִים לָהֶם תַּרְפִּים וְקַסְמִים שֶׁלָּהֶם בְּרוּחַ טוֹמָאָה, לַהֲבַדִּיל כִּמָּה הַבְּדֻלוֹת בֵּין טוֹמָאָה לְטָהָרָה, קָל וְחוֹמֵר לַקְּדוּשָׁה שֶׁמִּגִּדָתָה.

11. בראשית (פרשת ויצא) פרק לא פסוק יט

וְלָבֶן הָלַךְ לִגְזוֹ אֶת־צֶאֱנֹו וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת־הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאִבְיָהּ:

12. רשב"ם בראשית (פרשת ויצא) פרק לא פסוק יט

וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת הַתְּרָפִים - שלא יגידו ויודיעו ללבן כי רוצה יעקב לברוח, כעניין שנאמר אין אפוד ותרפים, כי התרפים דברו און. רגילים היו לקסום בהם:

13. רמב"ן שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק ל

ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים - סבר רבי אברהם להתחכם בענין האורים והתומים, ואמר (בפסוק ו) כי הם מעשה אומן כסף וזהב, והאריך בענינם כי חשב שהם על הצורות שיעשו בעלי הכוכבים לדעת מחשבת השואל. ולא אמר כלום. אבל הם כדברי רש"י, כתב שם המפורש נתון בין כפלי החשן, ולכך הוצרך להיות כפול. והראיה, כי לא נזכרו אורים ותומים כלל במעשה האומנים, ולא הזכירם להם בצואה ולא במעשה כלל. ופרט בבגדים ויעש את האפוד (להלן לט ב), ויעש את החשן (שם ח), ולא אמר ויעש האורים והתומים, ואלו היו מעשה חרש חכם היה מאריך בהם יותר מן הכל, ואם אולי ירצה לקצר בהם לעמקם היה אומר ועשית אורים ותומים כאשר הראה אותך בהר זהב טהור תעשה אותם או כסף מזוקק:

ועוד תשוב תראה כי לא הזכיר בה"א הידיעה אחד מכל הכלים שלא נזכרו כבר, אבל אמר ועשו ארון (לעיל כה י), ועשית שולחן (שם כג), ועשית מנורת (שם לא), וכן כלם. ובמשכן אמר ואת המשכן תעשה (שם כו א), בעבור שכבר הזכירו ועשו לי מקדש (שם כה ח). והנה באורים ותומים אמר (כאן) ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התומים, לא צוה אתו בעשייתם, והזכירם הכתוב בה"א הידיעה, ולא הזכירם הכתוב רק במשה לבדו, שאמר בצואה ונתת אל חשן המשפט, ובמעשה ויתן אל החשן את האורים ואת התומים (ויקרא ח ח), כי לא היו מעשה אומן ולא היה לאומנים ולא לקהל ישראל בהם מעשה ולא נדבה כלל, אבל הם סוד מסור למשה מפי הגבורה, והוא כתבם בקדושה, או היו מעשה שמים, ולכך יזכירם סתם ובידיעה, כמו וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים (בראשית ג כד): והנה משה לקח כתב האורים והתומים והניחם שם בחשן המשפט אחרי שהלביש את אהרן האפוד והחשן, כמו שאמר (ויקרא ח ז ח) ויתן עליו את האפוד ויחגור אותו בחשב האפוד, וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התומים, כי לאחר כן נתנם בין כפלי החשן:

והענין הוא, כי היו שמות קדושים, מכחם יאירו האותיות מאבני החשן אל עיני הכהן השואל במשפטם. והמשל, כי כאשר שאלו מי יעלה לנו אל הכנעני בתחלה להלחם (שופטים א א). היה הכהן מכוין בשמות שהם האורים, והאירו לעיניו אותיות יהודה, ויו"ד מלוי, ועי"ן משמעון, ולמ"ד מלוי, וה"א מאברהם הכתוב שם על דעת רבותינו (יומא עג ב). או שהאירה פעם אחרת לנגד עיניו ה"א מיהודה. והנה כאשר האותיות מאירות אל עיני הכהן עדין לא ידע סדורן, כי מן האותיות אשר סדרו מהן יהודה יעלה היה אפשר להעשות מהם "הוי הז עליה", או "הי על יהודה", ותיבות אחרות רבות מאד, אבל היו שם שמות הקדש אחרים נקראים "תומים", מכחם יהיה לב הכהן תמים בידיעת ענין האותיות שהאירו לעיניו. כי כאשר כיון בשמות האורים והאירו, חוזר מיד ומכוון בשמות התומים. ועודם האותיות מאירות לעיניו, ויבא בלבו שחבורם יהודה יעלה. וזאת מדרגה ממדרגת רוח הקדש, היא למטה

מן הנבואה, ולמעלה מבת קול שמשמשים בה בבית שני לאחר שפסקה הנבואה ופסקו אורים ותומים כמו שהזכירו רבותינו (שם כא ב):

ואפשר שאחרי שנתן משה בחשן השמות הקדושים של האורים והתומים היו נודעים במסורת ממנו לגדולי חכמי ישראל שמסרם להם עם סתרי תורה, ולפיכך היה ביד דוד אפוד (ש"א כג ו), והיה כדמות אפוד משה, ובו חשן כדמות חשן הקדש, אבל נראה שהיו בד, כאשר נאמר בשמואל (שם ב יח) נער חגור אפוד בד, ואמר בנוב עיר הכהנים (שם כב יח) שמונים וחמשה איש נושא אפוד בד, וילבישו אותו את הכהן שהוא מבני הנביאים ושואלים בו ונענין לפעמים, כאשר חשב בזה ר"א. ומה שאמר שאלו ראה תשובת רבינו האי לא אמר ככה, כבר ראינוה וחשבנוה, וידענו כי ר"א לא נתכון אליה:

14. רבינו בחיי שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק ל

ונתת אל חושן המשפט את האורים ואת התמים. הזכירן בה"א הידיעה ולא זכרן בשום מקום עד עתה, כי לא מנאם עם יתר הכלים במלאכת האומנים שיאמר בהם: ועשית את האורים והתומים, כמו שאמור ביתר הכלים, או שיאמר: ויעש האורים והתומים, והנה זה עדות שלא היו מעשה חרש כי אם מעשה שמים, ומפני זה נזכרו בלשון ידיעה, כלשון: (בראשית ג, כד) "וישכן מקדם לגן עדן את - הכרובים", ולא נזכרו הכרובים קודם לכן, כן כתב הרמב"ן ז"ל. וכלל הדבר באורים ותומים שהיו שמות קדושים, מכחם ידע הכהן העתיד וישמיע לכל שואל הבאות, והשמות האלה שני חלקים: האחד מכחם יאירו אותיות השבטים הקבועים באבני החשן והם הנקראים "אורים" בהיותם מאירים לעיני הכהן, השני מכחם יבא בלב הכהן שידע להצמיד ולחבר האותיות ולהוציא התיבה מהם כדי שיהא מכוין בתשובת השאלה, ומכח השמות האלה היה לב הכהן תמים בידיעת האותיות, וברוח הקדש שבו יבא בלבו כי זה חבורן וסדרן והם הנקראים "תומים" ושני חלקי השמות הקדושים האלה הנקראים "אורים ותומים" על שם פעולתם היו נתונים בן כפלי החשן, כי על כן היה כפול, ואחרי שהלביש משה לאהרן האפוד והחשן אחרי כן היה נותן בין כפלי החשן האורים והתומים, והוא שכתוב (ויקרא ח, ח) "וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התומים", והענין היה מדרגה ממדרגות רוח הקדש למעלה מבת קול ולמטה מן הנבואה. ואמרו בריש פרק קמא דברכות: למה נקרא שמן אורים ותומים, אורים שמאירים דבריהם, תומים שמשלימים דבריהם, ונקראו גם כן: (שמואל - ב כ, כג) "כרתי ופלתי", כרתי שכורתין דבריהם, פלתי, שמופלאין מעשיהם. ומי שבא לשאול את הכהן באורים ותומים כך היה הענין: היה הכהן עומד פניו כלפי הארון, והשואל עומד מאחרי הכהן, ולא היה שואל בקול רם ולא מהרהר בלבו אלא כאדם שמתפלל בינו לבין עצמו, והיה מוציא הדבר בפיו, ומיד היה הכהן מתלבש ברוח הקדש ומביט בחשן ורואה בו כמראה הנבואה: עלה או לא תעלה, באותיות שהיו בולטות מן החשן כנגד פניו, ואין שואלים אלא צבור ומלך, כדאיתא במס' יומא (עא ב).

15. קול אליהו על דברים פרק לד פסוק ה

ואחר שברא השי"ת את העולם ונתן את התורה לישראל וסיבבם במצות הצריכין לעשות בגבולי מקום וזמן כתב את התורה באר היטב איך לעשות כל המצות, וחלק כל התורה לתיבות ואותיות לגלות ולפרש את כל דברי התורה הזאת, וסודות התורה עפ"י צירופים ניתנו ליודעי חן, מה שאין מודיעים אלא לחכם ומבין מדעתו, ועתה מתורץ דברי הגמרא הנז"ל כי כוונת ר"ש איך אפשר להיות ס"ת חסר אפילו אות אחת וגם שלא להיות כשקר ח"ו, לכך הוא אומר עד כאן הקב"ה אומר ומשה אומר וכותב, ר"ל שאמר משה כל תיבה ותיבה כאשר היא כתובה בידינו בגילוי המצות אבל מכאן ואילך לא היה יכול לכתוב בגילוי וימת שם משה דמיחזי כשיקרא, וגם לא היה יכול לגמור ע"י יהושע, כי אפשר ס"ת חסר אות אחת לכך הוא אומר שהיה כותב בדמע, והפ"ה הוא מלשון מלאכתך ודמעך, ר"ל מדומע וערבוב אותיות, שהיה כותב מכאן ואילך על פי צירופי תיבות והם שמותיו של הקב"ה ולא היה נקרא כלל וימת שם משה רק תיבות אחרות על פי סודות התורה, ולאחר מיתתו כתבם יהושע כפי שניתן לו רשות לגלות את

התורה, וא"כ השני הדיעות לא פליגי כי באמת כתבן משה ולא חסר אפילו אות אחת, רק כי ח' פסוקים אלו לא היה יכול לכתוב את הנגלה וכתב כפי הצירופים וזהו "בדמע" ויהושע כתבן כפי הנגלה וכדעת ר"י, ושניהם מסכימים לדעה אחת כי נכתבו ע"י שניהם, ע"י משה הנסתר והסוד, ועל ידי יהושע הנגלה, כאשר היא כתובה בידינו לדור דור. (חתנו בספרו מגורת שלמה עה"ת. תלמידו ונכדו בעבודת הגרשוני על שה"ש. אשכול ענבים. הכתב והקבלה. דברי שאול)

16. אלשיך על שמות (פרשת תצוה) פרק כח פסוק י

(ט) אמר עוד תכנס בבואך פנימה בתכשיט הקדוש הזה שעל כל הבגדים בזכות תורה שאני נותן בשני לוחות אבנים על ידי משה. וזהו ולקחת את שתי אבני שהם לעומת שני לוחות אבנים שעל ידי משה. וזהו אבני שהם, שאותיות שהם הן אותיות משה, והן לוחות שניות, כי בזכרון הראשונות אין זכות לישראל. ופתחת עליהם, מעין חרות על הלוחות, שמות בני ישראל, לרמוז שאם אין ישראל אין תורה:

(*) ועוד כי הם ייחדו שמו יתברך באמור להם ישראל אביהם האם יש בניכם פיסול חס ושלום, ואמרו לו הם שמע ישראל ה' אלהינו וכו', והשיב להם ואמר ברוך שם כבוד כו' (פסחים נו א). וידוע כי שני כתובים אלה הן הם עיקר הייחוד, ובכל פסוק מהם שש תיבות וכ"ה אותיות. ועל כן ששה משמותם על האבן האחת, שהם כנגד פסוק שמע ישראל. וגם אותיות הששה שבשתיים שבאבן ההוא כ"ה אותיות כמספר אותיות שבפסוק של שמע. וכן הששה הנותרים על האבן השנית, שהוא לעומת שש תיבות שבפסוק ברוך שם. וגם בו כ"ה [אותיות] עם הכולל. וגם בששה הנותרים כ"ה, שהיו ממלאים ביו"ד אחר המ"ם [של בנימין] כנודע (רש"י כאן). כי באבן האחת היו ראובן שמעון לוי יהודה דן נפתלי. ובאבן השנית יששכר זבולון יוסף בנימין גד אשר. ואין קנאה לאשר באבן השנית על אשר בראשונה, כי הלא הן כתולדתם:

17. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ו עמוד א

אמר רבי אבין בר רב אדא אמר רבי יצחק: מנין שהקדוש ברוך הוא מניח תפילין? שפאמר: ישעיהו ס"ב:ח' { "נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו." "בימינו", זו תורה, שפאמר: {דברים ל"ג:ב'} { "מימינו אש דת למו"; "ובזרוע עוזו", אלו תפילין, שפאמר: {תהלים כ"ט:יא'} { "ה' עוז לעמו יתן." } ומנין שהתפילין עוז הם לישראל? דכתוב: {דברים כ"ח:י'} { "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ונראו משה", ונתנא, רבי אליעזר הגדול אומר: אלו תפילין שפראש.

אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין: הני תפילין דמרי עלמא, מה פתיב בהו? אמר ליה: {דברי הימים א' י"ז:כ"א} { "ומי פעמיה ישראל גוי אחד בארץ." } ומי משתבח קדשא בריה הוא בשבתיהו דישאל? אין, דכתיב: {דברים כ"ו:י"ז} { "את ה' האמרת היום", (וכתיב): "נה' האמרת היום", אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם. אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, שפאמר: {דברים ו' ד'} { "שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד", } ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שפאמר: "ומי פעמיה ישראל גוי אחד בארץ",

18. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ז עמוד א

אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: מנין שהקדוש ברוך הוא מתפלל? שפאמר: ישעיהו נ"ו:ז' { "נהביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפילתי". } תפלתם לא נאמר, אלא "תפילתי", מכאן שהקדוש ברוך הוא מתפלל. מאי מצלי? אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב: יהי רצון מלפני שייכבשו רחמי את פעסי, ויגולו רחמי על מדותי, ואתנהג עם בני במדת רחמים, ואפגס להם לפנים משורת הדין.

תנא: אמר רבי ישמעאל בן אלישע: פעם אחת, נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים, וראיתי אכתריאל יה' ה' צבאות, שהוא יושב על פסא רם ונשא, ואמר לי: ישמעאל בני, ברכני! אמרתי לו: יהי רצון מלפניך

שִׁיכְבוּשׁוֹ רַחֲמֵיךָ אֶת כַּעֲסֶךָ, וְיִגְלוּ רַחֲמֵיךָ עַל מַדּוּתֵיךָ, וְתִתְנַהֵג עִם בְּנֵיךָ בְּמִדַּת הַרַחֲמִים, וְתִכְפֹּס לָהֶם לְפָנִים
מִשׁוֹרֵת הַדִּין. וְנִעְנַע לִי בְּרֵאשׁוֹ. וְקָא מִשְׁמַע לֵן שְׁלֵא תְהֵא בְּרַכְתָּ הַדְּיוּט קִלָּה בְּעֵינֶיךָ...
{שמות ל"ג:כ"ג} "וַהֲסֵרוּתִי אֶת כַּפֵּי וַרְאִיתְךָ אֶת אַחֲרַי". אָמַר רַב חֲנַנְיָ בַר בִּיזְנָא אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲסִידָא:
מִלְּמַד שְׁהֵרָאָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה קָשָׁר שְׁל תְּפִילִין.